

DRET INTERNACIONAL PUBLIC

Curs Acadèmic 2019-2020

Prof. Karla D. Zambrano González

Esta obra está protegida con una [Licencia Creative Commons Atribución-NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

TEMA 8. Les competències de l'Estat sobre el territori

I. ASPECTES GENERALS

—> Per al DIP, el territori de l'Estat compren no solament l'espai terrestre sinó també aquells altres espais sobre els que l'Estat projecta la seua sobirania, INCLUS els espais marins adjacents a les seues costes.

- Característiques generals del territori de l'Estat:

1. Estabilitat i vinculació a la població que l'ocupa permanentment.
2. Delimitació per fronteres (terra, mar i aire).

ATENCIÓ: encara que hi haja delimitació per fronteres, no s'exclou la possibilitat de que hi haja conflictes entre Estats limítrofs.

3. Continuitat geogràfica.

ATENCIÓ: territoris estatals separats per distàncies geogràfiques més o menys considerables

La competència territorial = implica l'exercici de les funcions d'Estat d'un mode exclusiu i ple en un àmbit geogràfic determinat i comporta una sèrie de drets i deures inherents.

DRETS:

- Sobirania permanent sobre les riqueses i recursos naturals
- Inviolabilitat dels territoris i integritat territorial

ATENCIÓ: La composició territorial només pot modificarse per acords voluntaris —> no ús de la força.

CDI —> 2001 —> Projecte de articles de danys
transfronterers.

II. TÍTOLS D'ADQUISICIÓ DEL TERRITORI

Originaris —> aquells que confereixen la sobirania sobre un territori sense propietari (*terra nullius*)

Derivatius —> aquells que operen una transferència de titularitat d'un Estat a altre.

ATENCIÓ:

- Actualment no existeixen territoris sense propietaris.
- El DIP repudia la conquesta.
- Alguns títols han desaparegut amb la pràctica.

B) Títols d'adquisició originaris

1. Formació de l'Estat sobre un territori: el territori es troba en el mateix origen de l'Estat, que es forma sobre aquesta base física.

2. Ocupació de territoris sense propietari: ***terra nullius + animus occupandi***. Eix.: Isla de Palmas (Laude 1928), Groenlandia oriental (Sentència de 1933).

3. Accesió territorial: resultat de l'incorporació al territori d'un Estat de noves masses terrestres. Poden ser naturals o realitzats per l'humà. Eix.: al·luvió, formació de deltes en els rius, aparició de noves illes per erupció volcànica, atol·lons...

4. Proximitat geogràfica?

Teories de la “continuïtat” o de la “contigüïtat”.

Contigüïtat —> adjacència geogràfica.

Continuïtat —> prolongació nacional del territori.

DIP —> no accepta la sobirania dins de territoris en terra però sí per a espais marins o aèris.

C) Títuls d'adquisició derivatius

Són aquells que transfereixen d'un Estat a un altre la titularitat sobre un territori.

1. Cessió voluntària.- Renúncia a la sobirania sobre un territori per part d'un Estat en favor de l'altre que l'accepta. Constitueix una forma d'adquisició de la sobirania territorial de la que han existit diversos exemples en el passat i que mantenen encara hui formalment la seua vigència.

2. Prescripció adquisitiva (*Usucapio*).- Problemàtic. —> eficàcia d'aquest títol requereix l'efectivitat en l'exercici de les funcions de govern sobre el territori per part de l'Estat que pretén adquirir-lo, la notorietat i la falta de protesta o aquiescència per part de l'anterior Estat sobirà, i el transcurs d'un laps de temps suficient.

3. Uti possidetis iuris.- Els territoris pertanyents a l'Estat colonitzador passen de mode automàtic i ab initio al nou Estat emancipat, amb els mateixos límits territorials que tingueren amb anterioritat.

—> Molt propi dels Estats descolonitzats (originàriament hispanoamericà).

—> Evita conflictes armats i territoris *nullius*.

—> Problemes: conflictes interètnics.

4. Conquesta

—> Importància en el DIP clàssic.

- Però la progressiva eradicació del dret de recórrer al ús de la força armada en els relacions internacional ha eliminat la vigència d'aquest títol d'adquisició de la sobirania territorial.

D) Conflictes territorials

- En la majoria dels casos, aquests conflictes han sigut sotmesos a arreglament judicial o arbitral, el que ha donat lloc a una extensa i complexa jurisprudència en la matèria.
- Una altra qüestió recurrent en els contenciosos territorials és la distinció entre conflictes d'atribució i conflictes de delimitació.

III. LES FRONTERES I LES RELACIONS DE VEÏNATGE

Objectiu --> delimitar el territori en el qual un Estat exerceix la seua sobirania a exclusió d'altres

ATENCIÓ: El territori d'un Estat no és només territori terrestres (fronteres terrestres, marítimes, aèries, lacustres i fluvials)

El traçat de fronteres normalment requereix 3 etapes:

- 1.- Ús de fronteres naturals (muntanyes, crestes altes, punt de caiguda de l'aigua...)
- 2.- Ús d'elements artificials (murs, filats, canals,...)
- 3.- Criteris "imaginariis"
 - Línies astronòmiques (paral·lels o meridians)
 - Línies geomètriques traçades des de punts concrets.

Com han de limitarse les fronteres?

El Tractat ha de crear una “Comissió de límits” paritària. Eix: França i Espanya.

- Normalment s'aplica els criteris pactats pels Tractats a l'hora de determinar les fronteres.

- Excepcionalment la Comissió té la funció de suplir les llacunes del Tractat fronterer.

--> Senyalització de la frontera (p. ex. amb fites)

B) Les relacions de veïnatge

= conjunt de regles convencionals o consuetudinàries que regeixen les relacions mútues entre Estats veïns en les porcions limítrofs dels seus territoris.

L'element principal de les relacions de veïnatge és l'aparició d'un principi que la seua virtut estableix una comunitat jurídica **d'interessos entre els Estats situats a ambdós costats del límit territorial.**

IMPORTANT: Abans del Conveni marc europeu sobre la cooperació transfronterera entre entitats o autoritats territorials (França i Espanya)

IV. RÈGIMS TERRITORIALS ESPECIALS

--> Condomini.- Situació d'un territori en el qual les competències territorials són exercides per dues o més Estats en règim d'igualtat.

--> Bases militars estrangeres.- La correcta comprensió d'aquestes situacions implica que no suposen una cessió territorial d'un Estat a altre, sinó solament la concessió del permís per la utilització de certes parts del territori per les forces armades d'altre Estat.

Eix.: Espanya - EEUU

--> L'ocupació bèl·lica.- Com a conseqüència de conflictes armats internacionals → en el post-conflicte es produeixen situacions d'ocupació de tot o part del territori d'un Estat per les forces armades d'un altre (s) Estat (s)

Si és resultat violació art. 2.4 Carta → ocupació militar del territori d'un altre Estat és un acte internacionalment il·lícit

ATENCIÓ: S'apliquen les normes de DIP general, DI Humanitari (DIH) i DI dels DDHH (DIDH).

“El territori d'un Estat no serà objecte de ocupació militar derivada de l'ús de al força en contravenció de les disposicions de la Carta”

Art. 2.4 Carta de L'ONU.

--> Administració internacional = quan una organització internacional exerceix temporalment les prerrogatives del poder sobre un territori amb objecte de protegir a la població, contribuir al manteniment de la pau i la seguretat o procurar la reconstrucció social, en països amb problemes greus de governabilitat.